

Nota van B&W

Portefeuille mr. B. B. Schneiders
Auteur Herman Wals
Telefoon 511.4845
E-mail: walsh@haarlem.nl
WZ/ORGV Reg.nr. OGV/2008/13240
Te kopiëren: bijlage A
B & W-vergadering van 4 maart 2008

Onderwerp

Startnotitie Waarderhaven

Bestuurlijke context

De brandveiligheid van de woonschepen in de Waarderhaven is twee keer eerder onderwerp geweest van een B&W-nota: *Inventarisatie knelpunten Waarderhaven* (29 juni 2004) en *Aanpak knelpunten Waarderhaven* (26 april 2005), met als auteur de programmamanager Waarderpolder. Beide nota's werden aangehouden omdat er geen goed zicht bestond op de risico's en de beste aanpak. In een brief van wethouder Visser aan de commissie Ontwikkeling (8 februari 2006) stonden de vervolgstappen beschreven. Het college had de problematiek onder de aandacht gebracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en dat was bereid een bijdrage te leveren aan een onderzoek naar de brandveiligheid van woonschepen. Sinds 7 juli 2006 staat op de actielijst van de commissie Beheer (nummer 231) dat het maken van een toekomstvisie voor de woonschepenhaven wacht op dit onderzoeksrapport.

In december 2007 is dan de *Handreiking brandveiligheid van woonschepen en woonschepenhavens* van het ministerie van BZK verschenen. Op basis daarvan heeft de brandweer het advies *Naar een (brand)veiliger Waarderhaven* opgesteld. Dit vormt weer het uitgangspunt voor deze startnotitie. De notitie vat het advies van de brandweer samen, schetst de mogelijke scenario's, inventariseert de overige acties en bevat paragrafen over de planning, kosten, organisatie en communicatie.

De initiële kosten van de eerste twee fasen worden geschat op 125.000 euro (kosten projectleider, in te zetten ambtelijke capaciteit, nadere onderzoeken, communicatie). Dit bedrag dient betrokken te worden bij de Kadernota 2008.

Commissieparagraaf: het college wil dat de commissie kennis neemt van dit besluit, omdat de raad diverse keren aangedrongen heeft op aanpak van de situatie in de Waarderhaven.
--

B&W-besluit:

1. Het college stelt de startnotitie Waarderhaven vast en spreekt daarbij een voorkeur uit voor de variant uitgraven.
2. De financiële consequenties van het besluit worden nader onderzocht en betrokken bij de Kadernota 2008.
3. Direct na de besluitvorming wordt de nota toegezonden aan de woonbootbewoners. De aanpak wordt toegelicht op een informatiebijeenkomst.
4. De nota wordt openbaar gemaakt als de communicatie met de bewoners en met de Industriekring is afgerond. De portefeuillehouder licht het besluit toe aan de pers.
5. De commissie Ontwikkeling ontvangt het besluit van het college ter informatie

Startnotitie Waarderhaven

1. Aanleiding/ voorgeschiedenis

De brandveiligheid van de woonschepen in de Waarderhaven is twee keer eerder onderwerp geweest van een B&W-nota: *Inventarisatie knelpunten Waarderhaven* (29 juni 2004) en *Aanpak knelpunten Waarderhaven* (26 april 2005), met als auteur de programmamanager Waarderpolder. Beide nota's werden aangehouden omdat er geen goed zicht bestond op de risico's en de beste aanpak. In een brief van wethouder Visser aan de commissie Ontwikkeling (8 februari 2006) stonden de vervolgstappen beschreven. Het college had de problematiek onder de aandacht gebracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en dat was bereid een bijdrage te leveren aan een onderzoek naar de brandveiligheid van woonschepen. Sinds 7 juli 2006 staat op de actielijst van de commissie Beheer (nummer 231) dat het maken van een toekomstvisie voor de woonschepenhaven wacht op dit onderzoeksrapport.

In december 2007 is dan de *Handreiking brandveiligheid van woonschepen en woonschepenhavens* van het ministerie van BZK verschenen. Op basis daarvan heeft de brandweer het advies *Naar een (brand)veiliger Waarderhaven* opgesteld. Dit vormt weer het uitgangspunt voor deze startnotitie.

2. Advies brandweer

Samengevat komt het advies van de brandweer op de volgende punten neer:

- Uitdunnen van het aantal woonschepen, bij voorkeur door een onderlinge afstand te creëren van minimaal vijf meter óf anders clusters van 1000 m² met minimaal vijf meter tussenruimte.
- Het verbeteren van de bereikbaarheid voor hulpdiensten, door aanpassingen aan de infrastructuur.
- Het aanbrengen of verbeteren van voorzieningen (brandkranen, meterkasten gas- en elektra).
- Inzicht in het gebruik en het brandrisico van de schuurtjes aan de kop van de Waarderhaven.

3. Scenario's

Grofweg zijn er dus twee keuzemogelijkheden:

- Een onderlinge afstand tussen alle boten van vijf meter, met als consequentie dat er vijfentwintig boten weg moeten.
- Het maken van clusters van 1000 m² met vijf meter tussenruimte, met als gevolg dat er zes boten verdwijnen en er brandwerende voorzieningen aan de overige boten getroffen moeten worden.

In beide gevallen zijn er vijf scenario's denkbaar:

- Het verplaatsen van alle woonschepen, het opheffen en herbestemmen van de oude locatie. Daaraan vooraf gaat uiteraard het vinden van een alternatieve locatie.
- Uitdunnen door het gedeeltelijk verplaatsen van zes of vijftwintig woonschepen.
- Uitdunnen door het uitkopen van een aantal woonschipbewoners.
- Uitdunnen door natuurlijk verloop, hoewel dit in het slechtste geval eindeloos kan duren.
- Het uitgraven van de Waarderhaven in oostelijke richting, waarbij de bestaande bebouwing en een eventuele andere bestemming een belangrijke rol spelen.

De uitdunvarianten kunnen nog met elkaar gecombineerd worden. Bij de keuze voor één van de varianten speelt een aantal criteria een rol: wat is de haalbaarheid in termen van kosten, termijnen, procedures, handhaving enzovoort. De voorkeur van het college gaat in eerste instantie uit naar de variant uitgraven.

4. Overige acties

Brandveiligheid is niet het enige knelpunt in de Waarderhaven en dat maakt dit project ook zo complex. Tegelijk zou een reeks van andere maatregelen getroffen moeten worden:

- Een bodemsanering en herverkaveling van de tuintjes aan de noordzijde (voormalig Broderterrein) én het reguleren van het grondgebruik door bewoners.
- Het opstellen van een inrichtingsplan voor het verbeteren van de infrastructuur.
- Het baggeren van de waterbodem op basis van een nog vast te stellen maximale diepte, inclusief aanwasmaat.
- Het vernieuwen van de beschoeiingen.
- Het vervangen c.q. realiseren van diverse voorzieningen (brandkranen, meterkasten, rookmelders, eventueel brandwerende maatregelen) en mogelijk van kabels en leidingen.

5. Planning

Het project Waarderhaven kent als fasen:

- Initiatieffase → van startnotitie naar projectopdracht
- Definitiefase → programma van eisen
- Voorbereiding
- Uitvoering
- Nazorg

In de projectopdracht moet een globale planning opgenomen worden. Daarbij speelt de vraag naar de fasering van de uitvoering: maken we een onderscheid tussen de korte en de lange termijn óf vindt de uitvoering in één keer plaats. Een ander aandachtspunt zijn de wisselplekken tijdens de werkzaamheden (baggeren, beschoeiingen). Duidelijk is al wel dat het een om een omvangrijk en gecompliceerd project gaat, dat meerdere jaren zal duren.

6. Kosten

Tot de definitiefase behoort een raming van de kosten van de verschillende onderdelen en een overzicht van de dekking. Voor de dekking valt, behalve aan een nog te creëren afzonderlijke IP-post voor de Waarderhaven, ook te denken aan de IP-posten voor water en beschoeiingen en aan het OPH-2 (besteding uiterlijk 1 januari 2010). Bij een beperkt aantal onderdelen kan mogelijk een eigen bijdrage van de bewoners verwacht worden (meterkasten, rookmelders, brandwerende voorzieningen). Naar verwachting zullen er geen andere opbrengsten zijn, met dien verstande dat bij volledige uitplaatsing grond uitgegeven zou kunnen worden voor bedrijfskavels. De initiële kosten van de eerste twee fasen worden geschat op 125.000 euro (kosten projectleider, in te zetten ambtelijke capaciteit, nadere onderzoeken, communicatie). Dit bedrag dient, na een meer gedetailleerde onderbouwing, betrokken te worden bij de Kadernota 2008.

7. Organisatie

Bestuurlijk opdrachtgever is de burgemeester. Ambtelijk opdrachtgever de accountmanager Waarderpolder van de hoofdafdeling Stadszaken. Het Projectmanagementbureau van de hoofdafdeling Stadsbedrijven levert een projectleider voor de Waarderhaven. Daarnaast is een groot aantal afdelingen bij dit project betrokken:

- Brandweer
- Stadsbedrijven (Ingenieursbureau; Stedenbouw & Ontwerp)
- Stadszaken (Milieu; Ruimtelijke Plannen; Vastgoed)
- VVH (Veiligheid & Handhavingregie; Handhaving Bebouwde Omgeving; Handhaving Openbare Omgeving)
- Wijkzaken (Gebiedsmanagement; Openbare Ruimte, Groen & Verkeer; Dagelijks Wijkbeheer & Techniek)

Het is goed denkbaar dat de meest betrokken afdelingen vaste deelnemer zijn van de te vormen projectgroep. De andere afdelingen nemen deel op het moment dat hun inbreng noodzakelijk is.

8. Communicatie

Het overleg met de bewoners vraagt veel aandacht. Op 6 juli 2004 heeft wethouder Visser opening van zaken gegeven op een bewonersavond, maar daarna is de communicatie over het project opgeschort in afwachting van het onderzoeksrapport. Na bestuurlijke goedkeuring van deze startnotitie wordt de nota toegezonden aan de woonbootbewoners. Vervolgens licht de gemeente de aanpak toe op een informatiebijeenkomst. De nota wordt openbaar gemaakt als de communicatie met de bewoners en met de Industriekring afgerond is. De projectleider neemt het vervolgoverleg voor zijn rekening. Het schrijven van een communicatieplan heeft hoge prioriteit.

Bijlage: advies brandweer (december 2007)

Naar een (brand)veiliger Waarderhaven Advies Brandweer Haarlem, december 2007

Proactie & Preventie, sector Brandweer & Ambulance, gemeente Haarlem

Aan: Burgemeester Bernt Schneiders en Paulien Pistor, Hoofd Veiligheid, Vergunningverlening en Handhaving.

Van: Wim de Zwart, Hoofd Proactie & Preventie, Brandweer Haarlem

I N H O U D:

- 1.0. Inleiding
  - 1.1. Brandveiligheidsvoorschriften
  - 1.2. Interne afstemming problematiek

- 2.0. Bestuurlijke context
  - 2.1. Hechte woongemeenschap
  - 2.2. Woonschepenverordening
  - 2.3. Bodemverontreiniging
  - 2.4. Baggeren
  - 2.5. Ruimtelijke ontwikkelingen in Haarlem in relatie tot Waarderhaven

- 3.0. Beschrijving van de huidige situatie, vanuit brandveiligheid
  - 3.1. Noordkant Waarderhaven onvoldoende bereikbaar
  - 3.2. Te weinig bluswatervoorzieningen
  - 3.3. Risico gas- en elektra:
  - 3.4. Risico schuurtjes

- 4.0. Beschrijving van de gewenste situatie, vanuit brandveiligheid

- 5.0. Samenvatting van voorgestelde maatregelen ter vergroting van de brandveiligheid:

- 6.0. Conclusie:

Naar een (brand)veiligere Waarderhaven

1. Inleiding

In deze notitie wordt nader ingegaan op de brandveiligheid van de Waarderhaven anno december 2007. De notitie is opgesteld door Brandweer Haarlem en gericht op concrete voorstellen om de huidige brandveiligheidsrisico's te verminderen. De brandweer heeft in het proces de rol van adviseur. Deze notie is opgesteld naar aanleiding van vragen vanuit de gemeenteraad.

1.1 Handreiking Brandveiligheid

De brandveiligheid van de Waarderhaven is al jaren een zorg voor de gemeente. Landelijke regelgeving voor woonschepen ontbreekt; een belangrijk verschil in vergelijking met woonwagens en woningen. Dit maakte het moeilijk om concrete brandveiligheidseisen en voorschriften te formuleren op basis waarvan de brandveiligheid van de Waarderhaven getoetst en verbeterd kan worden. Om meer landelijke eenduidigheid te krijgen in de gewenste brandveiligheidsvoorschriften voor woonschepen en woonschepenhavens is het landelijke project "Brandveiligheid van woonschepen" in 2006 gestart, getrokken door brandweer Haarlem, met subsidie van het ministerie van BZK. Dit project heeft december 2007 geresulteerd in de "Handreiking brandveiligheid van woonschepen en woonschepen-havens", waarin gemeenten geadviseerd om zelf in een eigen verordening te voorzien in een regeling met brandveiligheidsvoorschriften voor woonschepen. Daarbij dient te worden aangetekend dat de te gebruiken minimale brandveiligheidsvoorschriften in de Handreiking van BZK gebaseerd is op woonschepen die kop aan kop liggen, terwijl de woonschepen in de Waarderhaven zij aan zij liggen. De voorschriften uit de nieuwste BZK-Handreiking zijn afgeleid uit de bestaande brandveiligheidsvoorschriften zoals deze gelden voor woonwagens. Uit de Handreiking blijkt verder dat er op grond van verworven rechten geen nadere constructietechnische brandveiligheidseisen kunnen worden gesteld aan bestaande woonschepen. In gevallen waarbij woonschepen kop aan kop liggen is dit niet echt problematisch, maar voor de Waarderhaven waar de schepen zij-aan-zij liggen biedt dit onvoldoende brandveiligheid. Overigens staat het de gemeenten vrij om in haar eigen verordening, voor complexe situaties zoals de Waarderhaven, aanvullende voorschriften op te nemen die een hoger niveau van brandveiligheid waarborgen, dan de Handreiking van BZK stelt.

1.2 Interne afstemming problematiek

In deze notitie worden oplossingen voor het verbeteren van de brandveiligheid van de Waarderhaven aangedragen, op basis van de Handreiking, aangescherpt naar de specifieke situatie van de Waarderhaven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen mogelijk oplossingen op preventief en preparatief gebied. De notitie is afgestemd met diverse andere gemeentelijke diensten om zo realistisch mogelijk te kunnen adviseren op de mate van uitvoerbaarheid.¹ Verder wordt kort ingegaan op contextuele zaken zoals de bodemverontreiniging en gezondheidsrisico's voor de bewoners van de noordkant van de Waarderhaven en het baggeren.

---

¹ Deze notitie is afgestemd met medewerkers van de afdeling Beheer Openbare Ruimte, de GGD Kennemerland, de Havendienst, de afdeling Milieu en de programmamanager Waarderpolder.

2. Bestuurlijke context

In verband met toekomstige bestuurlijke besluitvorming wordt nu een korte schets gegeven van enkele ontwikkelingen, die sinds jaren van belang zijn voor de Waarderhaven en haar bewoners.

2.1 Hechte woongemeenschap

Binnen de Waarderhaven liggen op dit moment 55 woonschepen, die samen met 2 woonschepen in het Spaarne, een kleine gemeenschap van zo'n 140 bewoners vormen. Het leeuwendeel van de schepen is eigendom van de feitelijke bewoners, maar er liggen ook enkele huurwoonschepen in de Waarderhaven, die eigendom zijn van iemand die er zelf niet woont. Bij de Havendienst is bekend hoe de eigendomsverhoudingen liggen. De Havendienst verstrekt ook ligplaatsvergunningen e.d. De huidige indeling van de Waarderhaven is in 1982 door het gemeentebestuur gelegaliseerd. De belangen van de bewoners van de Waarderhaven worden sinds jaar en dag behartigd door twee woonschepenbewonersorganisaties, Stichting "t Veerhuis" en BHS (Belangengroep Haarlemse Scheepsbewoners). Beide organisaties zijn de belangrijkste gesprekspartners voor de gemeente Haarlem. Uit een aantal gesprekken met Waarderhavenbewoners is gebleken dat een aantal mensen bereid is te verhuizen, als de gemeente een goed aanbod doet.

2.2 Woonschepenverordening

In de Woonschepenverordening (d.d. 26 mei 2005) en de vorige versie van 1998 is de brandveiligheid voor nieuwe en te verbouwen woonschepen goed geregeld. Onder nieuwe woonschepen wordt hier ook verstaan bestaande boten die nieuw in de Waarderhaven worden afgemeerd. Hierin wijkt de Woonschepenverordening af van de Handreiking, ten bate van de brandveiligheid. De vereiste weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag tussen naast elkaar gelegen woonschepen is gesteld op tenminste 30 minuten indien de afstand tussen naast elkaar gelegen woonschepen minder bedraagt dan 5 meter. Voor bestaande woonschepen en de inrichting van de woonschepenhaven (bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen) zijn echter geen brandveiligheidsvoorschriften geformuleerd. Ook de Haarlemse bouwverordening is niet van toepassing op woonschepen, waardoor er geen bereikbaarheidseisen en bluswatereisen gelden.

In 2008/2009 zal de Woonschepenverordening opnieuw worden aangepast; het kan echter langer duren voordat de nieuwe Woonschepenverordening van kracht is. Aanbevolen wordt dan ook om z.s.m. de huidige Woonschepenverordening aan te passen, conform de brandveiligheidsvoorschriften van de "Handreiking brandveiligheid van woonschepen en woonschepenhavens". Waar nodig worden deze eisen aangescherpt, denk hierbij aan bestaande situaties zoals de Waarderhaven.

2.3 Bodemverontreiniging

De noordzijde van de Waarderhaven, het voormalige Broderterrein, is zo'n 20 à 30 meter breed en zwaar verontreinigd. Het gaat daarbij om verontreiniging door zware metalen (koper, lood, zink en plaatselijk nikkel en cadmium). Deze situatie is in 1987 gemeld door de afdeling Milieu en de GGD. De mate van bodemverontreiniging is volgens de afdeling Milieu zodanig dat er gezondheidsrisico's kunnen zijn wanneer er voedingsgewassen worden verbouwd of wanneer er kinderen op het terrein spelen (hand-mondgedrag). De huidige bodemverontreiniging kan alleen structureel worden aangepakt door bodemsanering. Het betreft maatregelen, zoals het afgraven van de vervuilde grond met een dikte van 1 meter en het aanbrengen van een schone leeflaag, of het afdekken van de vervuilde grond,

waarbij er minder diep hoeft te worden afgegraven. Het aanpakken van de bodemsanering biedt kansen voor het verbeteren van de weg ten behoeve van de bereikbaarheid voor hulpdiensten.

2.4 Baggeren

Er bestaat een grote noodzaak tot het uitbaggeren van de Waarderhaven. Het is ons nog onbekend wanneer de gemeente begint met het baggeren van de Waarderhaven omdat de haven niet is meegenomen in fase-II van het Baggerplan. De Waarderhaven is in de jaren 1980-1990 voor het laatst uitgebaggerd. Tijdens uitvoering van de baggerwerkzaamheden zal een klein aantal woonschepen gedurende de werkzaamheden naar elders moeten worden versleept. Hiervoor zullen (tijdelijke) ligplaatsen ingericht dienen te worden. Voorafgaand aan het baggeren, moet - nagenoeg de gehele - beschoeiing vervangen worden en verdiept.

2.5 Ruimtelijke ontwikkelingen in Haarlem in relatie tot Waarderhaven

Het terrein ten noorden van de Waarderhaven is volop in ontwikkeling. Dit biedt mogelijkheden om de bereikbaarheid van de Waarderhaven te verbeteren door de huidige doodlopende weg aan te laten sluiten op mogelijk nieuwe infrastructuur. Het structuurplan Haarlem 2020 (d.d. 20 april 2005) geeft aan dat er voor de locatie Put van Vink de bestemming wonen op het water is geprojecteerd. Dit biedt kansen voor het verbeteren van de brandveiligheid in de Waarderhaven door eventuele nieuwe ligplaatsen te reserveren ten behoeve van de uitdunning van de Waarderhaven.

3. Beschrijving van de huidige situatie, vanuit brandveiligheid

Hoofdoorzaak van de huidige brand(on)veiligheid van woonschepen in de Waarderhaven is dat er sinds jaren veel schepen heel dicht bij elkaar liggen die een onvoldoende onderlinge brandwerendheid bezitten . Als er een uitlaande brand ontstaat bij één woonboot bestaat de kans dat deze de naastgelegen woonboot aansteekt. Er liggen nu ruim 25 woonschepen parallel aan de Industrieweg aan de zuidkant van de Waarderhaven, terwijl er eveneens ruim 25 woonschepen parallel aan noordzijde liggen. (zie kaartje 1). Doordat niet overal aan de prestatie eis van weerstand tegen brandoverslag en branddoorslag wordt voldaan, is er sprake van een verhoogde kans op brandoverslag. Deze prestatie eis is 20 minuten voor bestaande en 30 minuten voor nieuwe woonschepen. Tevens is de bereikbaarheid en de bluswatervoorziening aan de noordkant en de zuidkant van de Waarderhaven onvoldoende volgens de voorschriften in de nieuwe Handreiking. Door deze combinatie van factoren bestaat er een kans op een onbeheersbare brand.

3.1 Noordkant Waarderhaven onvoldoende bereikbaar

De woonschepen aan de noordzijde van de Waarderhaven zijn in geval van een calamiteit moeilijk bereikbaar voor de hulpdiensten. Deze woonschepen zijn alleen bereikbaar via een smalle, doodlopende weg van 3,30 meter breedte. Het is niet mogelijk voor voertuigen om elkaar te passeren. Aan het einde van deze doodlopende weg is een kleine keerlus, die echter meestal vol staat met deels fout geparkeerde auto's. De hulpdiensten kunnen er niet op vertrouwen dat men vlot kan keren. Tijdens een test met een brandweervoertuig op een woensdagmiddag bleek het keren op de keerlus een tijdrovende zaak. Tijd die in geval van een calamiteit ontbreekt. Deze slechte bereikbaarheid betekent dat brandweervoertuigen aan de noordzijde kans lopen ingesloten te raken in het vuur, vanwege het ontbreken van een rondweg of vluchtweg. Indien er meerdere voertuigen gelijktijdig op de smalle weg staan, zullen de voertuigen alleen langzaam achteruitrijdend deze weg kunnen verlaten. Tevens is de weg onvoldoende verhard om de asdruk van brandweervoertuigen goed te kunnen weerstaan. Zelfs het huisvuil wordt opgehaald met een speciaal, lichter voertuig. Deze slechte bereikbaarheid van de

noordzijde kan bij brand leiden tot vertraging van de inzet en gevaarlijke omstandigheden voor de dienstdoende hulpverleners.

3.2 Te weinig bluswatervoorzieningen

Hoewel de woonschepen in een haven liggen, is voldoende bluswater niet vanzelfsprekend. Op het ogenblik zijn er in het noordelijk deel van de Waarderhaven te weinig primaire bluswatervoorzieningen.² Er zijn daar slechts twee brandkranen, die op 190 meter van elkaar liggen. Ook de bluswatervoorzieningen aan de zuidzijde (Industrieweg) voldoen niet geheel aan de norm. De norm in de Handreiking voor bestaande situaties m.b.t. de afstand van een brandkraan tot de toegang van de ligplaats is 80 meter. Voor nieuwe situaties, bijvoorbeeld bij herinrichting van de Waarderhaven, geldt een afstand van 40 meter. De woonschepen in het midden van de noordzijde en zuidzijde voldoen nu niet aan de norm.

Gebruik van water uit de Waarderhaven en het Spaarne (als secundaire bluswatervoorziening) is op veel plaatsen niet mogelijk, omdat de woonschepen zo dicht op elkaar en aan de wal liggen dat er onvoldoende ruimte is om af te leggen op het open water. Ook zijn er in de Waarderhaven en langs het Spaarne onvoldoende opstelplaatsen voor brandweervoertuigen of is het Spaarne onbereikbaar wegens ontoegankelijkheid via afgesloten private terreinen.

3.3 Risico gas- en elektra

Voor zover bekend wordt er op de woonschepen in de Waarderhaven nauwelijks meer op butagas gestookt. Er is echter wel een zeker brandveiligheidsrisico door het achterstallig onderhoud aan de bestaande gas- en elektrameterkastjes. De meters bevinden zich in stalen kastjes, die inmiddels soms geheel verroest zijn en/of zijn ingepakt in een houten kast of hier en daar met enkele vuilniszakken. Beide omstandigheden zijn potentieel brandgevaarlijk.

Rechtsopvolger NUON stelt dat het beheer en onderhoud van de meterkasten voor rekening van de huidige afnemers is, maar de meeste afnemers zijn het daarmee oneens. Het gevolg is een patstelling, waardoor er al jaren niets gebeurt aan het onderhoud van de kastjes, terwijl het brandveiligheidsrisico toeneemt. Op korte termijn dient te worden uitgezocht wie verantwoordelijk is voor de kastjes. Op basis daarvan kan het gemeentebestuur passende stappen zetten zoals het actief aanschrijven van de verantwoordelijke(n).

3.4 Risico schuurtjes

Rond het speelterrein aan de kop van de Waarderhaven bevinden zich zo'n 25 loodsen/schuurtjes. Onduidelijk is wie de eigenaar is van de afzonderlijke ruimten en hoe de ruimten worden gebruikt. Hierdoor bestaat op dit moment onvoldoende inzicht in de mate van het brandrisico rond dit deel van de Waarderhaven.

4. Beschrijving van de gewenste situatie, vanuit brandveiligheid

Vanuit het verbeteren van de brandveiligheid van de Waarderhaven wordt de volgende gewenste situatie voorgesteld:

---

² De Handreiking bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid, maakt een duidelijk onderscheid tussen primaire blusvoorzieningen (brandkranen mogen maximaal 40 meter van de toegang tot het object liggen) secundaire voorzieningen als nabijgelegen oppervlaktewater (mogen maximaal op 320 meter afstand liggen).

1. Een minimale verdeling van de woonschepen in de Waarderhaven in clusters van 1000 m² gebruiksoppervlakte met een brandwerendheid van 30 minuten tussen de clusters onderling is wenselijk. Een cluster zal uit ongeveer 13 woonschepen bestaan. Binnen de clusters dient de brandwerendheid tussen de woonschepen onderling minimaal 20 minuten voor de bestaande woonschepen te zijn en 30 minuten voor nieuwe. Woonschepen die sinds de aanpassing van de Woonschepenverordening in 1998 nieuw zijn in de Waarderhaven voldoen aan de 30 minuten eis voor brandwerendheid. In de gewenste situatie zou een ruimte van minimaal 5 meter tussen de woonschepenclusters onderling wenselijk zijn, mede in verband met opstelplaatsen voor brandweervoertuigen bij deze open ruimtes. Voldoende ruimtelijk spreiding tussen alle boten onderling (minimaal 5 meter) heeft de voorkeur boven constructietechnische brandwerendheid, omdat dit beter uitvoerbaar is en beter te controleren en te handhaven is.
2. Ieder woonschip is voorzien van een rookmelder, conform NEN 2555, aangesloten op 230 volt, voorzien van 9 volt back up.
3. Een voldoende bereikbaarheid voor de hulpdiensten en voldoende bluswatervoorzieningen aan de noordzijde van de Waarderhaven, conform de Woonschepenverordening, indien de voorschriften van de Handreiking, hierin opgenomen worden.
4. Veilige gas- en elektrameters en meterkastjes op de wal.
5. Inzicht in het gebruik van de schuurtjes, rond de tijdelijk speelvoorziening aan de kop van de Waarderhaven.

Ad 1.

Het bereiken van punt 1 van deze gewenste situatie vraagt om het ‘gericht uitdunnen’ van het huidige woonschepenbestand door een aantal woonschepen naar elders te verplaatsen. Aanbevolen wordt om te onderzoeken in hoeverre het opkopen van woonschepen en/of het creëren alternatieve ligplaatsen mogelijkheden biedt om tot een brandveiliger indeling van de Waarderhaven te komen. Indien het gemeentebestuur kiest voor uitdunnen van het huidige woonschepenbestand, ontstaan er tevens mogelijkheden om de tuinen anders in te delen en mogelijk zelfs voldoende ruimte te creëren voor een keerlus/rondweg tussen de huidige schuurtjes en de begrenzing van het voormalige Broderterrein met de loodsen, die nu door IN.OG worden ontwikkeld. Door aan de noord en de zuidzijde de onderlinge afstand tussen woonschepenclusters te vergroten door woonschepen te verwijderen, wordt de kans op brandoverslag verminderd. Daarbij gaat de voorkeur van brandweer Haarlem er naar uit om aan beide zijden elk drie woonschepen te verwijderen, waardoor vier afzonderlijke clusters van 1000 m² ontstaan, conform de Handreiking (zie kaartje 1). Er ontstaan dan een soort ‘brandgangen te water’ van minimaal 5 meter breed. Indien de woonschepen onderling ook op een brandveilige afstand van tenminste op 5 meter van elkaar liggen, wordt de kans op brandoverslag resp. brandvoortplanting aanzienlijk beperkt. De uitvoering van deze maatregel vraagt echter om verwijdering van meer dan zes woonschepen, of ruimtelijke uitbreiding van de Waarderhaven. Indien een onderlinge afstand van 5 meter tussen alle woonschepen niet te realiseren is, is een constructietechnische oplossing mogelijk om de prestatie eis te halen. Onder constructietechnische maatregelen worden bijvoorbeeld verstaan brandwerende scheidingswanden met kozijnen met brandwerend glas en gesloten ramen.

Ad 2.

Het risico dat er een cluster van 1000 m² in zijn geheel afbrandt blijft echter bestaan. Belangrijk is dan ervoor te zorgen dat de mensen zo snel mogelijk worden gewaarschuwd in geval van brand, hun burens kunnen alarmeren en tijdig kunnen vluchten. De gemeente kan ter stimulering van de veiligheid aanbieden rookmelders in de woonschepen te laten installeren op 230 volt, op vrijwillige basis en op kosten van de gemeente. Indien alle woonschepen voorzien zijn van een goede rookmelder zal dit bijdragen aan het tijdig waarschuwen en ontvluchten. Tevens draagt het plaatsen van rookmelders bij aan de veiligheid van de brandweermensen, doordat ze naar alle waarschijnlijkheid geen mensen uit een brandende woonschepen hoeven te redden bij een calamiteit.

Opgemerkt dient te worden dat na het plaatsen er niet op de rookmelders gecontroleerd kan worden, daar de voorschriften voor brandveiligheid alleen de buitenzijde van het woonschip en de omgeving betreffen. Dit is gelijk aan hetgeen voor woonwagens geldt.

Ad 3.

Het tekort aan bluswater kan worden opgelost door op korte termijn een extra brandkraan te slaan tussen woonschip nummer 55 en het begin van de weg langs de noordzijde van de Waarderhaven. Deze maatregel kan binnen enkele maanden worden uitgevoerd. Mits waterbedrijf PWN wil meeweken. De kosten bedragen circa € 3.000,- per brandkraan.³ Hiervoor dient binnen de begroting van de afdeling Beheer Openbare Ruimte dekking te worden gevonden. Deze afdeling is verantwoordelijk voor de openbare bluswatervoorzieningen.

Ad 4.

De gas- en elektrameters van de woonschepen bevindt zich aan wal en zijn indertijd geplaatst door het Energiebedrijf Haarlem. Rechtsopvolger NUON stelt dat het beheer en onderhoud van de meterkasten voor rekening van de huidige afnemers is, maar de meeste afnemers zijn het daarmee oneens. Het gevolg van deze onduidelijkheid is dat er al jaren niets gebeurt aan het onderhoud van de kastjes, terwijl het brandveiligheidsrisico toeneemt. De afdeling Beheer openbare ruimte kan uitzoeken wie er verantwoordelijk is voor de kastjes. Op basis daarvan kan het gemeentebestuur passende stappen zetten zoals het actief aanschrijven van de verantwoordelijke(n).

Ad 5.

De Havendienst heeft enige tijd geleden aan het bestuur van de bewonersorganisatie van de Waarderhaven een conceptbrief uitgereikt met daarin de vraag wie de bergingen gebruikt en hoe men ze gebruikt. Het bestuur van de bewonersorganisatie heeft nog niet gereageerd op dit concept. Er is nog geen formele brief vanuit de gemeente naar de eigenaren/gebruikers van de schuurtjes uit gegaan. Brandweer Haarlem acht het van belang om op korte termijn zicht te krijgen op het gebruik van de ruimten. Pas dan kan een betrouwbare inschatting van het risico van brand worden gegeven, alsmede eventueel een nader voorstel om risico's te beheersen.

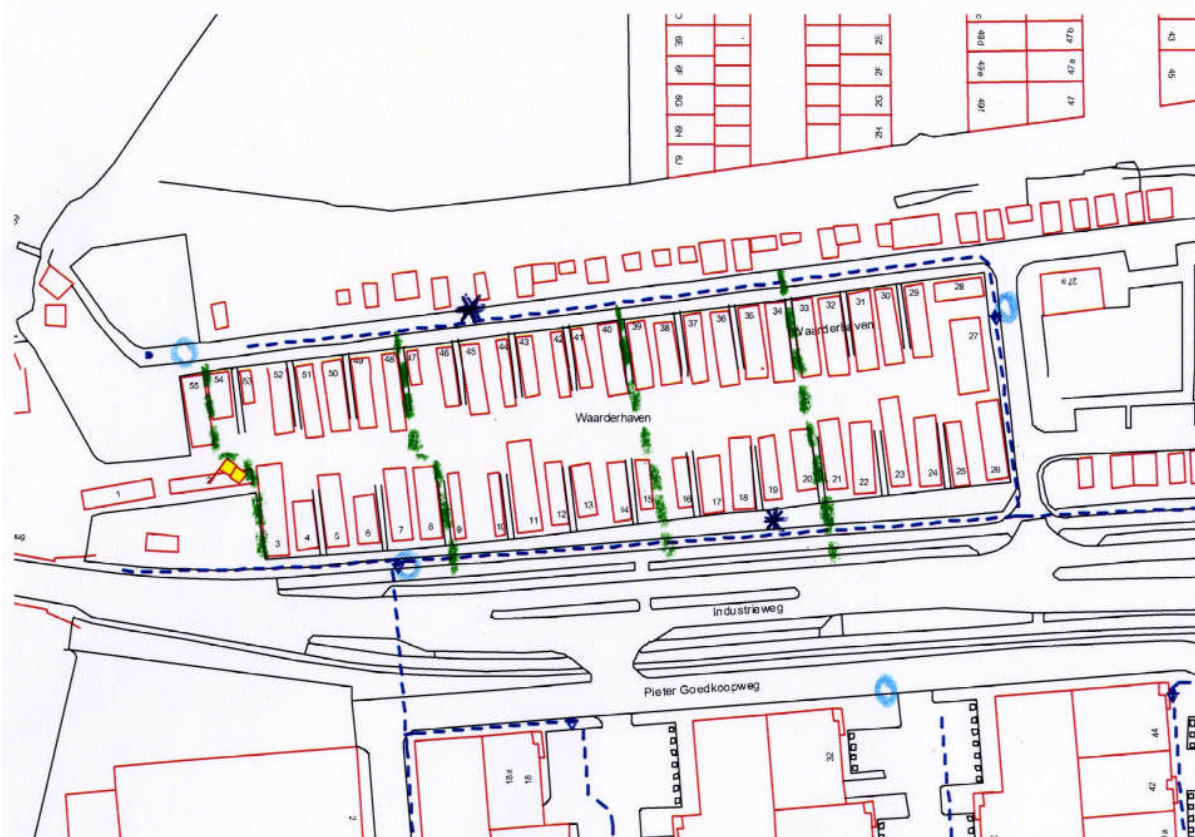
³ In art. 2.3.1. lid 3 van de Handreiking brandveiligheid van woonschepen en woonschepenhavens staat dat de maximale afstand tussen een bluswatervoorziening en een bestaande ligplaats niet meer dan 80 meter mag zijn. Hier wordt momenteel niet aan voldaan.

Kaartje 1

Gewenste woonschepenclusters voor de Waarderhaven, vanuit brandveiligheid:

Clusters van 1000 m² gebruiksoppervlakte met een afstand van minimaal 5 meter tussen de woonschepenclusters.

Tevens toevoeging van twee ondergrondse brandkranen, bij woonschip nr. 45 en woonschip nr. 19, waardoor de onderlinge afstand tussen de brandkranen ongeveer 80 meter is.

Legenda:

--- = cluster van ongeveer 1000 m² (komt overeen met 13 woonschepen zonder extra verdieping)

○ = bestaande bovengrondse brandkraan

* = extra gewenste bovengrondse brandkraan

5 Samenvatting van voorgestelde maatregelen

Brandweer Haarlem stelt voor om in elk geval de volgende maatregelen uit te voeren:

1. Realiseren van clusters van woonschepen van maximaal 1000 m² gebruiksoppervlakte met afstand van 5 meter tussen de clusters onderling, door gericht uitdunnen. Tussen de woonschepen onderling is ook een afstand van 5 meter wenselijk, dan wel een constructietechnische brandwerendheid van 20 minuten voor bestaande en 30 minuten voor nieuwe woonschepen.
2. Per woonschip één tot twee rookmelders op vrijwillige basis en op gemeentelijke kosten te laten plaatsen op 230 volt, voor zover er nog geen deugdelijke rookmelders aanwezig zijn. Uitvoering van deze maatregel kan relatief snel plaatsvinden.
3. Een onderzoek te laten uitvoeren naar de verbetering van de bereikbaarheid door het realiseren van een rondweg.
4. Het plaatsen van extra brandkranen halverwege de noordzijde en zuidzijde van de Waarderhaven. Uitvoering van deze maatregel kan relatief snel plaatsvinden. Kosten per brandkraan zijn ongeveer € 3000,00. Actiehouder: afdeling Beheer Openbare Ruimte.
5. Verbeteren van de manoeuvreerruimte voor brandweervoertuigen op de keerlus aan de noordzijde van de Waarderhaven; zowel overdag als 's nachts. Hoewel er al enkele parkeervakken zijn gemarkeerd, wordt er geregeld buiten de vakken geparkeerd. Ook wordt er wel eens geparkeerd op de smalle toegangsweg, waardoor het niet mogelijk is voor brandweervoertuigen om door te rijden. Een strak parkeerregime is gewenst.
6. Het verbreden van de weg tot 5.50 meter, indien het realiseren van een rondweg niet mogelijk is.
7. Het lopend onderzoek naar wie eigenaar/gebruiker van de schuurtjes op de kop van de Waarderhaven is, en hoe de schuurtjes worden gebruikt dient snel te worden afgerond. Daarna valt er een inschatting te maken van eventuele brandveiligheidsrisico's.
8. Onderzoek naar de beheersverantwoordelijkheid van de bestaande gas- en elektriciteitsmeters en meterkasten aan de wal. N.a.v. de uitkomsten kan de gemeente de verantwoordelijke(n) actief aanschrijven. Actiehouder: afdeling Beheer Openbare Ruimte.
9. Aanpassing van de Woonschepenverordening, conform de Handreiking, met aanscherping van enkele voorschriften voor de Waarderhaven. Actiehouder: afdeling Beheer Openbare Ruimte.
10. Besluiten of de brandweerinspecteurs bevoegd dienen te worden om toezicht te houden op basis van de Woonschepenverordening. Dit is momenteel niet het geval. Op verzoek van de Havendienst treedt brandweer Haarlem nu op als adviseur /controleur.

6. Conclusie:

De kern van de voorstellen om de brandveiligheid van de Waarderhaven te verhogen, liggen op het gebied van preventie en preparatie. Daarbij is de belangrijkste preventieve maatregel om zo snel mogelijk het huidige woonschepenbestand in de overvolle Waarderhaven uit te dunnen. Daarbij is het compartimenteren van de Waarderhaven in vier afzonderlijke clusters met voldoende onderlinge brandwerendheid de meest veilige oplossing. Daarnaast dient ook preparatief de bereikbaarheid van de noordzijde van de Waarderhaven te worden vergroot en dient er tenminste één extra brandkraan te worden aangelegd. Tevens adviseert de brandweer om het Directieteam van de gemeente Haarlem te laten besluiten wie er vanuit Haarlem als accountmanager/ projectmanager gaat optreden om de problemen van de Waarderhaven in hun totale context aan te pakken.